

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/54/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8221201981
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8221201981.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochtu a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcu Q. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale X. XXX, XXX XX X., právne zastúpený advokátom JUDr. Stanislav Súlety, so sídlom Nám. SNP 1, 085 01 Bardejov, proti žalovanému S. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. XX, XXX XX X., právne zastúpený advokátom JUDr. Juraj Špirko, so sídlom Nerudova 6, 040 01 Košice, o nahradenie prejavu vôle - trovy konania, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bardejov, č.k. 8C/37/2021-86 zo dňa 15. augusta 2022, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku III. o trovách konania.

II. Stranám náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že prvým výrokom nahradil prejav vôle žalovaného, že ako predávajúci uzatvára so žalobcom ako kupujúcim kúpnu zmluvu o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v znení uvedenom v tomto výroku; druhým výrokom zastavil konanie vo zvyšku a tretím výrokom rozhodol o trovách konania tak, že žalovanému právo na ich náhradu nepriznal.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 137, § 257 zákona č. 160/205 Z. z. Civilný sporový poriadok, § 140, § 603 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník.

3. Vychádzal zo zistenia, že žalobca sa podanou žalobou domáhal nahradenia prejavu vôle, a to, že žalovaný ako predávajúci uzatvára s ním ako kupujúcim kúpnu zmluvu, predmetom ktorej je prevod spoluvlastníckeho podielu 5/14 k nehnuteľnosti špecifikovanej v žalobe. Podaním zo dňa 04.03.2022 zbral žalobu v časti späť, a to nad úroveň 5/196-tin ním uplatneného nároku a v tejto časti navrhol konanie zastaviť, pričom uviedol, že rešpektuje právny názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo/91/2008. Z vykonaného dokazovania a zo stanovísk právnych zástupcov zistil, že podľa názoru žalovaného bola žalobcovi predložená ponuka na využitie predkupného práva, ktoré nevyužil, ponúkanú cenu neuhradil, preto v súlade s § 105 Občianskeho zákonníka márnym uplynutím lehoty predkupné právo zaniklo. Žalobca tvrdil, že po spätnom prevode vlastníckeho práva sa javí, že tento prevod sa prieči dobrým mravom, pretože mu bola doručená ponuka, kde bola stanovená kúpna cena na sumu 3.000,- Eur za žiadaný podiel a nie za kúpnu cenu 1.000,- Eur, ktorá tu bola v čase „prvého“ prevodu. Uvedené sa žalobcovi javilo ako účelovo navýšené, pričom žalovaný vedel, že za takýchto podmienok nebude mať záujem, čo je v rozpore s dobrými mravmi. Na pojednávaní konanom dňa 15.07.2022 právny zástupca žalovaného uviedol, že žalovaný uznáva nárok žalobcu a súhlasí, aby súd vyhovel žalobe tak, ako to vyplýva z ostatného podania žalobcu.

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že ak sa prevádza spoluvlastnícky podiel, majú spoluvlastníci predkupné právo, čo neplatí v prípade, ak by išlo prevod blízkej osobe. Ten, koho predkupné právo sa porušilo sa môže domáhať, aby mu vec bola ponúknutá na predaj alebo mu zostane predkupné právo zachované alebo sa môže domáhať vyslovenia neplatnosti právneho úkonu a určenia toho, že v tomto prípade sú nehnuteľnosti vo vlastníctve toho, kto predkupné právo predajom porušil. Žalobca sa domáhal nariadenia prejavu vôle žalovaného v znení podania z 04.03.2022 s čím žalovaný súhlasil. Strany sporu na pojednávaní k uzavretiu zmluvy nepristúpili a žiadali, aby súd rozhodol rozsudkom. Rešpektujúc vôľu strán sporu a to, že sa na urovnaní sporu dohodli, pričom žalobca nenavrhol na pojednávaní rozhodnúť rozsudkom pre uznanie nároku, vo veci rozhodol rozsudkom. Súd prvej inštancie uviedol, že nie je oprávnený na kúpnej zmluve nič meniť ani dopĺňať, avšak má za to, že bolo potrebné upraviť čl. III. v súlade so znením navrhovaného petitu žaloby i logicky a taktiež doplnil aj rodné čísla, nakoľko ich má v lustrácii k dispozícii a aj preto, aby mohol kataster zápis vykonať. V rozsahu čiastočného späťvzatia rozhodol tak, že konanie v prevyšujúcej časti zastavil, pričom žalovaného o vyjadrenie nežiadal, nakoľko žalobca tak učinil pred prvým pojednávaním.

5. Vo vzťahu k trovám konania uplatnil inštitút dôvodov hodných osobitného zreteľa, keď pomere úspešnejší žalovaný (v bode 18. odôvodnenia nesprávne označený ako žalobca) by mal na ich náhradu právo. Súd prvej inštancie vzal do úvahy, že žalobca sa pôvodnou žalobou domáhal priznania nároku vo väčšom rozsahu než mu patrí, preto aj vzal žalobu čiastočne späť, inak by ju v tejto časti zamietol. Ak by ale o trovách konania rozhodol len podľa tohto jediného kritéria, bolo by to vo vzťahu k žalobcovi nespravodlivé. To za akých okolností došlo k predaju spoluvlastníckych podielov a ako následne žalovaný konal, keď bol žalobcom upozornený na porušenie predkupného práva, bolo pre rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti zásadné. Súd prvej inštancie zistil, že aj napriek tomu, že dotknuté zmluvy boli predložené s prekrytím výšky kúpnej ceny, v zmluve zo dňa XX.XX.XXXX v bode 5. je zreteľne viditeľná výška ceny jednotlivých podielov, a to slovom jeden tisíc eur. V kúpnej zmluve z XX.XX.XXXX je v bode 5. uvedená výška kúpnej ceny za podiel vo výške 3.000,- Eur, aj slovom. Tvrdenia žalobcu ohľadom sumy 1.000,- Eur za ktorú prvýkrát došlo k predaju spoluvlastníckych podielov sa tým preukázali. Na zodpovedanie zostáva, prečo žalovaný, ktorý nadobudol vlastnícke právo k podielom na nehnuteľnosti za sumu 1.000,- Eur následne tieto previedol späť, aby ich znova po odmietnutí ponuky žalobcom odkúpil za trojnásobne vyššiu cenu za podiel. Vzhľadom na uvedené a s prihliadnutím na postoj žalovaného, ktorý od počiatku popieral a nesúhlasil ani so stretnutím a ani s dohodou, avšak po prezentovanom zámere žalobcu obrátiť sa na súd so žalobou o určenie absolútnej neplatnosti „druhých v poradí“ kúpnych zmlúv svoj postoj zmenil. Toto všetko utvrdilo súd prvej inštancie v tom, že i keď pôvodne žalobou žalobca žiadal viac, v dôsledku čoho bolo potrebné vziať žalobu v časti späť, sú také okolnosti veci, pre ktoré žalovanému náhrada trov konania nepatrí. Je zjavné, že keby nedošlo k porušeniu predkupného práva žalobcu pri „prvom“ prevode, bol by stav diametrálne odlišný. Žalobca sa uspokojil s 5/196, ktoré žalovaný uznal v tomto spore. Toto všetko sú okolnosti hodné osobitného zreteľa, pre ktoré žalovanému náhrada trov tohto konania nepatrí.

6. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, a to proti výroku III.. Odvolanie právne odôvodnil § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“). Mal za to, že bol v tomto konaní pomerne úspešnejší a preto má nárok na náhradu trov konania, pričom táto skutočnosť vyplýva aj z prvej vety v bode 18. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Poukázal na to, že zavinenie na zastavení konania sa posudzuje výlučne len z procesného hľadiska, pričom je nepochybné, že žalobca procesne zavinil zastavenie konania, keď vzal žalobu čiastočne späť. Za takýchto okolností mu nemožno klásť za vinu, že sa musel brániť voči inak nedôvodnej žalobe a až na základe jeho vyjadrenia žalobca uznal, že jeho nárok je dôvodný len čiastočne. Odôvodnenie v bode 18. napadnutého rozsudku považuje aj za zmätočné, keď súd na jednej strane tvrdí, že vzal do úvahy, že žalobca sa pôvodnou žalobou domáhal priznania nároku vo väčšom rozsahu než mu patrí a ak by ju žalobca nevzal späť, v tejto časti by ju zamietol, ale na druhej strane žalovanému náhradu trov nepriznal. Mal za to, že všetky opísané skutočnosti, ktoré viedli k použitiu § 257 C.s.p. majú len povahu hmotnoprávnu bez relevancie k právu na náhradu trov konania a že v tomto prípade nejde ani o výnimočné okolnosti a ani o dôvody hodné osobitného zreteľa. V prejednávanej príhode neboli na strane žalobcu žiadne osobné, majetkové a ani zárobové pomery, ktoré by bolo potrebné zohľadniť. Odhliadnuc od uvedeného poukázal na skutočnosť, že predkupné právo žalobcu zaniklo, pretože ponuku nevyužil a márnym uplynutím lehoty jeho právo zaniklo. To, za akých okolností došlo k predaju spoluvlastníckych podielov na žalobcu a ako konal následne žalovaný je podľa jeho názoru vo vzťahu k náhrade trov právne irelevantné. Vo vzťahu k ponuke adresovanej žalobcovi za sumu vo

výške 3.000,- Eur uviedol, že sa tak udialo na základe vypracovaného znaleckého posudku. Rovnako namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia v napadnutom výroku, a teda nemožno ho kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. Namietal nedostatočné právne a skutkové zdôvodnenie záverov súdu prvej inštancie, preto je konanie pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Navrhol, aby odvolací súd v napadnutej časti rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alebo zmenil rozsudok v napadnutej časti tak, že žalovanému prizná právo na náhradu trov konania vo výške 85,72%.

7. Žalobca sa k podanému odvolaniu vyjadril tak, že sa v celom rozsahu stotožňuje s právnym názorom prvoinštančného súdu. Mal za to, že v konaní bolo preukázané a v bode 18. a 19. odôvodnenia popísané skutkové okolnosti, ktoré sú dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, pre ktoré nebolo možné žalovanému priznať právo na náhradu trov konania. Navrhol potvrdiť III. výrok rozsudku súdu prvej inštancie.

8. Žalobca sa k vyjadreniu žalovaného nevyjadril.

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“)), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, inou vadou konania, nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

11. Zmyslom a účelom náhrady trov konania je poskytnúť úspešnej strane konania ktorej to priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybné zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom.

12. Rozhodovanie o trovách súdneho konania je integrálnou súčasťou súdneho konania ako celku a je samo o sebe spôsobilé zasiahnuť do práva strany podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv základných slobôd, ako to dôvodil aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rozhodnutí zo dňa 06.02.1954 vo veci Beer proti Rakúsku, resp. v rozhodnutí zo dňa 07.10.2004 vo veci Bauman proti Rakúsku (č. 30428/96, resp. 76809/01).

13. V sporovom konaní v zásade platí, že povinnosť nahradiť trovy konania sa spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní (§ 255 C.s.p.), pričom aplikácia § 257 C.s.p. prichádza do úvahy len vtedy, keď sú síce naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania v zmysle § 255 C.s.p., ale súd dospeje k záveru, že existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, v dôsledku ktorých úplne alebo sčasti neprizná náhradu trov konania inak úspešnej strane.

14. Vo vzťahu k aplikácii ust. § 257 C.s.p., odvolací súd uvádza, že toto ustanovenie predstavuje výnimku pri rozhodovaní o trovách konania. Účelom tohto ustanovenia je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolútného práva. Je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynuli z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa.

15. Zo slovného znenia vyššie uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že ide o ustanovenie výnimočné, ktoré má súdu umožniť, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania mohol prihliadnuť k zvláštnostiam jednotlivých konkrétnych prípadov a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Ustanovenie § 257 C.s.p. preto nemožno vykladať tak, že možno kedykoľvek bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnej strane konania; vždy musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadať v prvom rade k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých strán konania a je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale je nutné zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávneného účastníka. Významnými z hľadiska aplikácie § 257 C.s.p. sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoj strán v priebehu konania a pod..

16. Zákon explicitne nevypočítava, ktoré okolnosti sú relevantné do takej miery, že môžu predstavovať dôvod na nepriznanie náhrady trov konania. Judikatúra považuje za nepostačujúci na aplikáciu § 257 C.s.p. len všeobecný záver hodnotiaci dopad rozhodnutia o určitom druhu nároku (porov. R 34/1982, R 23/1989).

17. V predmetnom prípade súd prvej inštancie vzhľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce jednak v správaní samotného žalovaného v priebehu konania a jednak v okolnostiach, za ktorých sa žalobca domáhal svojho práva na súde prvej inštancie. Žalovaný však s nesúhlasil so závermi súdu prvej inštancie, keď na jednej strane mal za to, že súdom prezentované dôvody nevykazujú vôbec známky výnimočnosti a na strane druhej namietal nedostatočné odôvodnenie aplikácie ust. § 257 C.s.p. na predmetný prípad. Odvolací súd však má za to, že z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie vo veci samej jednoznačne vyplýva, že žalobca sa musel domáhať ochrany svojho práva na súde v dôsledku tohto, že zo strany ostatných podielových spoluvlastníkov bolo porušené jeho zákonné predkupné právo, pričom po spätnom prevode dotknutých podielov zo žalovaného ako kupujúceho (tento sa uskutočnil až po písomnom oznámení žalobcu o porušení jeho zákonného predkupného práva), naspäť na tých podielových spoluvlastníkov, od ktorých odkúpil podiely na dotknutej nehnuteľnosti, však boli žalobcovi ponúknuté na odkúpenie ich podiely, ale už za vyššiu sumu, ako ich pôvodne odkúpil žalovaný. Podľa názoru odvolacieho súdu, uvedené malo skôr navodiť stav formálneho dodržania zákonného predkupného práva. Napriek tomu, že žalobca si uplatňoval nárok na väčšiu časť žalovaným takto odkúpených spoluvlastníckych podielov, v priebehu konania prijal argumentáciu žalovaného, a to aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, že sa oprávnene môže domáhať len pomernej časti takto nadobudnutého podielu žalovaným, preto vzal žalobu čiastočne späť a netrval na podanej žalobe v celom rozsahu. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že uvedené okolnosti odôvodňujú postup podľa § 257 C.s.p., keďže spĺňajú podmienku výnimočnosti. Rovnako odvolací súd poukazuje na to, že ak by ostatní podieloví spoluvlastníci a žalovaní postupovali v súlade so zákonom už pri „prvom“ prevode, resp. by žalobcovi po spätnom prevode ponúkli podiely za rovnakú cenu ako žalovanému, nemuselo dôjsť k iniciovaniu predmetného konania.

18. Námietku žalovaného, že odôvodnenie súdu prvej inštancie je vo vzťahu k trovám konania nepreskúmateľné, zmätočné a nezákonné vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú. Osobitne je potrebné poukázať na body 18. a 19. odôvodnenia rozsudku, v ktorých súd prvej inštancie pomerne podrobne uviedol, prečo ním uvedené okolnosti vyhodnotil ako dôvody hodné osobitného zreteľa. Rovnako sa nemožno stotožniť ani s názorom žalovaného o tom, že pri zastavení konania je potrebné posudzovať zavinenie len u procesného hľadiska. Takýto názor žalovaného považuje odvolací súd za nesprávny.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd v súlade s § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku III. ako vecne správny.

20. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol postupom podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a § 257 C.s.p. tak, že v odvolacom konaní bol úspešný žalobca, preto mu vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd však vidí dôvod hodný osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov odvolacieho konania žalobcovi v tom, že nie je spravodlivé, aby žalovanému, ktorému by teoreticky vznikol nárok na náhradu trov konania a ktorý mu nebol priznaný v zmysle § 257

C.s.p. by musel ešte uhrádzať trovy odvolacieho konania žalobcovi. Vzhľadom na uvedené odvolací súd nepriznal stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania.

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).